

Noe lurker under overflaten

Illustrasjon: Paul Dikker

■ Anmeldt av Heidi Sævareid
kultur@vl.no 22 310 310

Det er noe skremmende, mystisk og vakkert som skal skje.

«Eg er ubåtkaptein», sier fortelleren. I ubåten er det trygt: «Eg har kontroll». Men han har ikke kontroll på det radaren har vist: En annen liten seiler, i et annet salt, mørkt hav. «Anna seier du er ein gut».

Unntakstilstand. Alt fra starten av er det klart at *Alt det som*

BOK BARN

Bjørn Sortland
Alt det som er
Illustrasjon: Paul Dikker

Aschehoug

Varsomt og vakkert om
mannlig fødselsangst.

er tematiserer graviditet og tilstundende fødsel. Sett fra mannens side. Fra han som må stå utenfor og undre seg. Som er «redd for første gong». Som ikke kan gjøre noe konkret. Eller – han kunne vel vært mer til stede. «Du må komma heim og bli her med meg og venta», kre-

ver Anna. «Det blir ikkje krig likevel».

Ubåt og krig hører sammen, og Sortland vier et helt avsnitt til å fortelle om U-777 som var bygget på Kiregsmarinewerft i Wilhemshaven, Tyskland i 1943. Så er det tilbake til historien, som i all hovedsak må sees som

metaforisk. Hvor krigen kommer inn i bildet, er jeg litt usikker på, men kanskje skal krigsmotivet si noe om unntakstilstanden under et svangerskap, eller om fortellerens søken etter en unnskyldning for fraværet?

Fødselsangst. Sortland setter varsomt ord på mannlig fødselsangst og utilstrekkelighetsfølelse. Men i like stor grad formulerer han den yre følelsen av forventning. Nå blir verden ny! «Eg har alltid tvilt, men vil helst tru at det fins noko som stemmer, at underet finst», tenker den vordende faren, og

spør: «Er det deg? Kva hemmeligheit har du?» Til den ufødte sønnen kan han snakke åpent om følelsene.

Teksten ledsages av den nederlandske kunstneren Paul Dikkers malerier. Disse er ubegripelig vakre. Vi ser åpne, rene flater, lysende, klare farger og kullsvarte kontraster. Landskapene er tomme og nærmest ødslige, himlene store og uendelige, havet kaldt og urørlig. Og midt i bildene – ja, oftere midt i enn i det gylne snittet – finnes bitte små mennesker. De fleste alene, noen to og to, men sjelden i fellesskap. Ofte er naturen alene – eller vi ser en byg-

ning, et tog eller en båt. Både teknisk, motivisk og stilmessig kan Dikker minne om Edward Hopper, idet han skaper bilder som sår både uro og hvile i betrakterens sinn.

Perfekt samspill. I noen bildebøker – særlig når kunstneren er dyktig – fremstår teksten som et helt greit vedheng til bildene. Slik er ikke *Alt det som er*. Her er teksten sterk nok til å stå på egne bein, men får dobbel kraft av bildene. Og sammen går tekst og bilde opp i en høyere enhet. Dette er den vakreste bildeboken jeg har lest på lenge.